

Bilaga 4. Omvärldsförändringar med betydelse för prehospita akutsjukvård

Samhället behöver ha en välfungerande alarmeringstjänst och prehospita akutsjukvård. Det har betydelse alltifrån enskilda nödställda till samhällets samlade skydd mot hela hotskalan från vardagsolyckor, kriser, påfrestningar och störda förhållanden upp till höjd beredskap och krig. Den senaste tiden har ett antal väsentliga förändringar skett inom områdena säkerhet, försvar och samhällets krisberedskap vilket har betydelse för prehospita akutsjukvård. En övergripande genomlysning av aktuella omvärldsförändringar identifierar följande centrala aspekter:

- Ett försämrat säkerhetspolitiskt läge
- Med brett stöd i riksdagen har en Nato-ansökan skickats in maj 2022.
- Arbete för ett förstärkt militärt och civilt försvar
- Informations- och kommunikationsinfrastruktur blir en allt mer central del av säkerheten
- Insatser för att motverka terrorism, våldsbejakande extremism liksom hot och våld mot ”blåljuspersonal”

Regeringen har konstaterat att Sveriges försvarsförmåga inför och vid ett angrepp behöver stärkas till följd av ett försämrat omvärldsläge. En viktig del i Sveriges försvarsförmåga handlar om en sammanhängande planering för totalförsvaret med syfte att kunna hantera en situation med höjd beredskap och ytterst krig, och samtidigt ha en stark förmåga att hantera fredstida kriser. Detta inkluderar tillgång till fungerande civilt försvar och en fungerande civil-militär samordning som ska möjliggöra för det militära försvaret att kunna fullgöra sina uppgifter även i en krigssituation.

Samhällsutvecklingen har också inneburit att säkerhetsfrågorna kommit allt mer i centrum. Faktorer som t.ex. de pågående klimatförändringarna och hälsohoten från en ökande antibiotikaresistens får en ökande betydelse för säkerheten, i Sverige och i omvärlden.¹ Hotbilderna mot Sverige i dag är komplexa bilder vilket måste därför vara utgångspunkten för myndigheternas säkerhetsarbete.² En Natoansökan har skickats in³ och det pågår ett krig i Sveriges närområde Ukraina⁴. Våra allt mer internetbaserade samhällen bidrar också till nya sårbarheter. Hoten består i utökad underrättelseverksamhet,

¹ www.regeringen.se/tal/2018/01/sveriges-sakerhet-i-en-ny-varld/ (hämtad 20180312).

² Motståndskraft - Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025, Ds 2017:66 s. 17 ff, och Försvarsmakten och MSB (2016) Sverige kommer att möta utmaningarna (Dnr FM2016-13584:3) s. 3.

³ <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/sverige-och-nato/sveriges-vag-in-i-nato/>

⁴ <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/rysslands-invasion-av-ukraina/>

intensifierade cyberattacker och olika påverkansoperationer.⁵ Utvecklingen betonar vikten av att arbeta för att säkerställa att kritisk infrastruktur och informationsinfrastruktur alltid fungerar genom olika former av robusthet och skydd.⁶ Arbetet med att förhindra terrorism och verksamheter med koppling till terrorism har också intensifierats de senaste åren. Till detta kan läggas en utveckling inom särskilt utsatta bostadsområden, där utanförskap och social oro innebär en ökad utsatthet, bl.a. för de hjälporgan som ska stävja uppkomna situationer och bistå nödställda. På flera orter har anlagda bränder och återkommande angrepp på hjälporganens personal och utrustning skett, i form av bl.a. stenkastning och våld vid uttryckning. Vid några tillfällen har situationerna urartat till kravaller och upplopp.⁷ I detta ingår att särskilt beakta frågor om informationssäkerhet och behov av skydd för den personliga integriteten.⁸

⁵ Betänkande Forskning och utveckling på försvarsområdet, SOU 2016:90 s. 45–46, och Försvarsmakten och MSB (2016) Sverige kommer att möta utmaningarnas. 3–4.

⁶ SOU 2016:90 s. 45–46, a. Försvarsmakten och MSB, s 7

⁷ Ett modernt straffrättsligt skydd för blåljuspersonal och andra samhällsnyttiga funktioner, Dir 2016:115 s. 2 MSB (2011) Varför kastar de sten? Om konflikter och erkännande, publikationsnummer MSB305-2011 s. 8, betänkande Stärkt straffrättsligt skydd för blåljusverksamhet och andra samhällsnyttiga funktioner, SOU 2018:2 s. 119 f.

⁸ E-hälsa 2025. En strategi för genomförande av vision e-hälsa 2025. Nästa steg på vägen 2020–2022